

Dnro 12/03.00.00/2016

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: lausuntopyyntöne 18.1.2016, dnro LVM/1201/03/2014

LAUSUNTO MAANTIELAIN JA RATALAIN MUUTOSESITYKSISTÄ

Liikenne- ja viestintäministeriö on antanut mm. maakuntien liitoille mahdollisuuden antaa lausunto hallituksen esitysluonnoksesta maantielain ja ratalain muuttamisesta.

Liikenne- ja viestintäministeriö on valmistellut hallituksen esitystä laiksi maantielain (503/2005) ja ratalain (110/2007) muuttamisesta. Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan maantielakia ja ratalakia muutettavaksi lähinnä menettelysäännöksiä uudistamalla. Hallituksen esitysluonnos on ollut lausuntokierroksella keväällä 2014. Aiempien ehdotusten lisäksi tässä yhteydessä esitetään myös seuraavia muutoksia:

- Maantielaki**
- selkeytettäisiin säännöksiä tienpitäjistä, tienpidon kustannuksista ja tienpitoviranomaisesta (10 §, 11 §)
 - muutettaisiin säännöksiä tien suunnittelusta ja asemakaavan mukaisuudesta (17 §) sekä suunnitelman voimassaolosta (31 §)
 - muutettaisiin tiealueeseen kohdistuvien rakenteiden sijoittamista koskevaa säännöstä ja valtuutettaisiin Liikennevirasto antamaan määräyksiä tiealueelle sijoitettavien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta (42 §)
 - mahdollistettaisiin ilmoitusmenettely eräiden kaapeleiden sijoittamisessa tiealueelle (uusi 42 a §) ja säädettäisiin siirtokustannusten määräytymisestä kun tienpito edellyttää tiealueelle sijoitetun rakenteen, rakennelman tai laitteen siirtämistä (uusi 42 b §)
 - siirryttäisiin tienvarsimainonnassa ilmoitusmenettelyyn ja kevennettäisiin mainoksen asettamisen edellytyksiä. Valtuutettaisiin Liikennevirasto antamaan määräyksiä mainosten ja ilmoitusten teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta (52 §)
 - muutettaisiin hallinnollisia pakkokeinoja koskevaa säännöstä (101 § 2 mom.)
 - muutettaisiin muutoksenhakua koskevaa säännöstä (105 § 4 mom.)

- Ratalaki**
- lisättäisiin maantielaisissa säännellyn kaltainen rajaamistoimitus ratatoimituksena korvauskäsittelyineen (2 §, 43 § 4 mom.)
 - selkeytettäisiin ratalain säännöksiä radanpidon kustannuksista (7 §)
 - muutettaisiin säännöksiä rautatiealueen suunnittelusta ja asemakaavan mukaisuudesta (10 §)
 - siirrettäisiin toimivalta yleis- ja ratasuunnitelmien hyväksymiseen, mukaan lukien rautatien lakkauttamista koskevien ratasuunnitelmien hyväksymistoimivalta, liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikennevirastolle (28 §, 79 §)

Maantielain ja ratalain muutosesitysluonnos

Hallitus on tehnyt 7.11.2015 linjauksen maan aluejaon perusteista ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen etenemisestä sekä itsehallintoalueiden perustamisesta. Itsehallintoalueita perustetaan 18 maakuntajaon pohjalta. Valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon uudistamista pohtinut selvityshenkilö Tarasti (Valtiovarainministeriön julkaisu 3/2016) toteaa, että "Aluehallinnon tehtäviä itsehallintoalueille osoittavassa lainsäädännössä tulisi perustuslain periaatteiden näkökulmasta antaa itsehallintoalueille mahdollisimman laajasti päätösvaltaa ja omaa harkintavaltaa, joka kuuluu perustuslain 121 §:n 4 momentissa säädetyn alueen asukkaiden demokraattisen päätöksenteon piiriin." Aluehallinnon uudistus ja siinä itsehallintoalueille tuleva päätös- ja harkintavallan vahvistumisen näkökulma tulisi olla maantien- ja ratalain muutoksissa mukana.

Lakimuutosten luonnoksissa esitetyt menettelysäännösten uudistamiset ovat lähtökohtaisesti tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia.

Maantielakiluonnoksessa esitetyt sääntelyn sujuvoittamista ja hallinnon keventämistä koskevat tavoitteet ovat kannatettavia. Lakimuutoksissa tulee kuitenkin huolehtia siitä, että uudet säädökset ovat selkeitä ja ymmärrettäviä sekä säädösten perusteella käyttöön otettavat uudet menettelyt ovat helposti ja kustannustehokkaasti toimivia.

Maantielakiluonnos 99 § ja ratalakiluonnos 28 §

Lakimuutoksissa merkittävä muutos koskee tie- ja ratasuunnitelmien lakkauttamisen päätösvallan keskittämistä Liikennevirastolle. Nykyinen käytäntö, jossa LVM on hyväksynyt tie-suunnitelmat, jotka koskevat maantien lakkauttamista muulloin kuin maantien rakentamisen yhteydessä, on turvannut riittävän vuoropuhelun lakkauttamispäätöksiä valmisteltaessa. Tien tai radan lakkauttamispäätöksillä saattaa olla merkittäviä laajalle ulottuvia alue- ja yhteiskuntataloudellisia vaikutuksia, joten päätösten tulee perustua riittävään vuoropuheluun ja yksimielisyyteen. Nykyisessä laissa säädetty Liikenneviraston sekä kuntia ja maakunnan liittoja koskeva yksimielisyyden vaatimus suunnitelman olennaisista kohdista tulee säilyttää myös uudessa laissa, joko nykyisen kaltaisena säädöksenä tai velvoitteena, että tien ja radan lakkauttamista koskevien päätösten tulee perustua voimassa olevaan kaavaan vastaavalla tavalla kuin edellytetään uuden tien tai radan rakentamiselta.

Kainuun liitto

Pentti Malinen
maankuntajohtaja

Hannu Heikkinen
suunnittelujohtaja

Tiedoksi: eeva.ovaska@lvm.fi